

УДК 37.091.33:811.161.2(71)

Інна Машкова,
м. Київ

МЕТОДИЧНІ РЕСУРСИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНІЙ КАНАДІ

У статті проаналізовано сучасний стан методичних ресурсів навчання української мови в Канаді в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. у мультикультурному середовищі цієї країни. З'ясовано, що характерними ознаками методичного забезпечення є підвищення якісної складової навчальних програм та методик завдяки застосуванню інноваційних технологій, посиленню наукової складової, ефективному співробітництву дослідницьких інституцій з освітянами-практиками. Автор підкреслює важливість і доцільність використання педагогічного досвіду українських канадців стосовно методики викладання української мови як іноземної для англomовних учнів, участі українських освітян у спільних проектах і програмах цього напрямку.

Ключові слова: *методичні ресурси, електронний освітній ресурс, ресурсний підхід, канадська українська мова, українська педагогічна періодика, українознавча освіта, канадський мультикультуралізм.*

Постановка проблеми. У контексті демократизації суспільного життя в Україні, духовно-інтелектуального відродження українського народу, розвитку його національної самосвідомості величезне значення має вивчення історичного досвіду та сучасних досягнень наших співвітчизників за кордоном, особливо української діаспори в Канаді.

Національна самоідентифікація насамперед відбувається через рідну мову, тому вивчення та використання її протягом більше ста

років представниками української спільноти в іншомовному середовищі були та залишаються важливими та водночас важкими завданнями, але завдяки активності української діаспори та підтримці федерального уряду україномовна та українознавча освіта найефективніше здійснюється саме в Канаді. У сучасному світі глобалізаційні процеси сприяють прискоренню розвитку полікультурності в усіх сферах життя, тому особливо важливим є її впровадження в світові освітні системи. Канаду можна вважати лідером цього процесу, оскільки ще в 1988 р. федеральним урядом було прийнято «Закон про канадську мультикультурність» (The Canadian Multiculturalism Act), де одним із завдань стає оберігати та підтримувати використання в суспільстві інших мов, крім англійської і французької, зміцнюючи разом із цим статус та використання офіційних мов Канади [12]. Канадський мультикультуралізм можна вважати базовою рисою канадського суспільства, канадською сутністю, основою канадської ідентичності, або загальноканадською ідентичністю, оскільки він об'єднує її спільноти в одне ціле. Федеральний уряд приділяє величезну увагу розвитку освіти країни, тому, орієнтуючись на цю полімовну, офіційно білігвальну країну з її різноманітними численними навчальними програмами, ефективними високотехнологічними навчально-методичними ресурсами, доцільно використовувати досвід канадських освітян для оптимізації навчання рідних та іноземних мов (особливо другої мови) в інших багатомовних країнах, у тому числі в Україні.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Питання розвитку українського шкільництва та центрів українознавства в Канаді, навчання української мови в англomовному середовищі, навчального шкільного програмного забезпечення україномовних навчальних закладів тощо ґрунтовно аналізуються у працях українських учених Н. Гавдиди, С. Романюк, І. Руснака та інших дослідників. І. Руснак детально аналізує начально-методичне забезпечення українського шкільництва в Канаді в ХХ ст. [7]. С. Романюк присвячено низку наукових досліджень і методичних праць рідномовній освіті в Україні і українській діаспорі (особливо канадській), тенденціям її розвитку на рубежі останніх століть, інноваційним підходам до мовної освіти [6]. Використання педагогічного досвіду українських канадців стосовно методики викладання української мови як іноземної для англomовних студентів, спільні проекти і програми в цьому напрямку досліджує Н. Гавдида [2].

Пресі та видавничій діяльності північноамериканських українців як ефективному каталізатору формування та розвитку національної освіти й виховання українців у діаспорі та як самостійному соціально-педагогічному явищу присвячені наукові праці А. Онковича та Г. Бигар (одноосібно і у співавторстві з С. Романюк та І. Руснаком) [5; 1].

Період широкого впровадження ідей полікультурності в світові освітні системи (і в Європі і на Північноамериканському континенті), у так званий глобалізаційний період, досліджує Н. Мукан. «Полікультурний компонент офіційної політики Канади дозволяє багатьом групам емігрантів та їх нащадкам зберегти рівень культури історичної батьківщини, – зауважує Н. Мукан. – Право мігрантів, представників національних меншин, на культурне самовираження закріплено в освітніх програмах більшості провінцій Канади, влада яких підтримує і фінансує вимоги емігрантських громад «третьої мови» (українців, італійців, німців), забезпечуючи навчання рідною мовою» [4, с. 146].

Система науково-методичного забезпечення процесу професійної підготовки майбутнього вчителя на основі ресурсного підходу, сутність цього поняття науково обґрунтовані в дослідженнях С. Микитюка [3, с. 8].

Аналіз різних аспектів сучасного стану розвитку українського шкільництва Канади, його навчально-методичного та матеріального забезпечення знаходимо в наукових, навчально-методичних працях та звітах, у творчому доробку таких канадських учених, освітян як Оленка Білаш, Алла Недашківська, Христина Гудима, Роберт де Лосса, Данило Струк та інших [8; 9; 10; 11]. Разом із тим сучасний стан і тенденції розвитку навчально-методичного забезпечення україномовних і двомовних програм у Канаді, їх значення для вивчення інших мов (особливо другої і третьої) потребує ще додаткового дослідження.

Метою статті є аналіз сучасного стану і перспектив розвитку методичних ресурсів навчання української мови у мультикультурному середовищі Канади.

Виклад основного матеріалу. Особливостями навчання української мови в сучасній Канаді є існування та розвиток такого феномену як канадсько-українська мова, розвинутий диференційований підхід до навчання, зумовлений різноманітністю груп учнів одночасно з їх невеликою чисельністю, взаємовплив канадських та українських методик на сучасному етапі розвитку обох країн, фундаментальні наукові дослідження канадських українознавців, які

також допомагають іншим етнічним спільнотам у пошуку та підтримці їх національної ідентичності. Канадські вчені звертають особливу увагу на різні підходи до навчання дітей української мови в школах України, де діти перебувають у рідномовному середовищі, і Канади, де більшість дітей знаходяться в англomовному оточенні.

Канадсько-українська мова (як, наприклад, канадська англійська або канадська французька тощо), яка деякими лінгвістами вважається діалектом, складається із загальної української лексики, діалектизмів, характерних для Західної України минулого століття, українізації англійських слів та привнесення граматичних структур із англійської мови.

Особливості фонетичної системи української мови дозволяють доволі швидко сформувати навички читання завдяки аналітико-синтетичному методу (від вимовляння звуку до його графічного зображення), використовуючи складовий метод читання на відміну від «методу цілих слів», характерному для навчання читання англійською. Ці методи більш прийнятні для двомовних учнів, у сім'ях яких розмовляють українською мовою вдома, але тим, у кого не сформовані навички усного мовлення, важко розуміти текст, не знаючи лексичного значення слів.

Для більшості українських канадців українська мова не є рідною, але іноземною мовою, якою вони користуються час від часу. Дослідження показують, що, якщо мову не використовують ні вдома, ні в школі, то такі мінімальні знання не достатні для активного користування, а тому і для передачі наступному поколінню, що перетворює її з «рідної мови» на «мову у спадок». Учителі та викладачі мають враховувати особливості української мови діаспори, велику кількість місцевих діалектизмів, різницю в синтаксисі та фразеології в порівнянні з мовними стандартами сучасної України. «Канадському територіальному варіанту української мови та особливостям її взаємин з англійською в англomовному середовищі присвятив свої ґрунтовні монографії відомий український мовознавець Ю. Жлуктенко, – відзначає Н. Гавдида. – У 1973 р. в співавторстві з Н. Тоцькою та Т. Молодід він опублікував підручник «Ukrainian», що започаткувало методику викладання української мови як іноземної для англomовних студентів» [2, с. 241].

Зважаючи на ці та інші особливості, при укладанні посібників і підручників, на відміну від традиційного граматичного, аналітико-синтетичного методу навчання мови, також враховується (для використання на практичних заняттях) «зорово-слуховий, розмовний,

слухо-розмовний методи, метод сугестопедії або самосугестопедії. Численні публікації, – зазначає Г. Бигар, – розкривають методіку застосування даних методів у практиці рідношкільних учителів Канади» [1, с. 13].

Стан викладання української мови та вдосконалення матеріального забезпечення його на Північноамериканському континенті в кінці 1990-х років ХХ ст. детально проаналізовано Робертом А. де Лосса. Вчений підкреслює, що, незважаючи на скорочення кількості студентів, які вивчають українознавчі дисципліни, зросли індивідуальні зусилля – явище, особливо підштовхнуте проголошенням незалежності України – і з'явилися нові програми із серйозними заявками на впровадження викладання української мови та українознавчих дисциплін, засновані сайти розширили багато аспектів своїх програм [9].

Виходячи із сутності поняття «ресурсний підхід» як сукупності технологій, способів, прийомів забезпечення, виявлення і використання ресурсів і розвитку потенціалів особистості [3, с. 8], можемо відзначити, що особистісно спрямована професійна діяльність канадських українських педагогів протягом останніх десятиліть призвела до успішного створення та постійного вдосконалення методичних ресурсів навчання української мови та інших українознавчих дисциплін, якими користуються не тільки на Північноамериканському континенті, а й поза його межами, і навіть в Україні.

До методичних ресурсів навчання (іншими словами, навчально-методичних ресурсів) ми відносимо: друковані навчально-методичні видання, електронний освітній (навчальний) ресурс (ЕОР) (англ. Digital learning objects: DLO), аудіо- і відео- навчально-методичні матеріали на різних типах носіїв, інформаційно-комунікаційні Інтернет-ресурси, періодичні (особливо педагогічні) видання в друкованому та цифровому вигляді.

Флагманом наукового та навчально-методичного напрямків розвитку українознавства в Канаді залишається Альбертський університет, проте важливий внесок робить Департамент германських та слов'янських студій Манітобського університету, українську мову в якому вивчають не тільки філологи, а також студенти медичного, географічного, політологічного та деяких інших напрямків спеціалізації. Саме в провінції Манітоба в 1979 р. було введено і розповсюджено Англійсько-українську двомовну програму (EUBP – English-Ukrainian Bilingual Program), яка підвищує академічний рівень та якість знань учнів, збагачує та доповнює рідну мову дитини та

додаткові мови, розвиває критичне мислення та визнання культурної різноманітності в Канаді та світі. Ця програма за останні десятиріччя заслужила визнання в світовій громаді.

Не можна недооцінити роль Всеканадських вчительських конференцій, які проводить Конгрес українців Канади (КУК), де обговорюються важливі питання україномовної освіти, а Методичний кабінет його Шкільної ради плідно співпрацює з освітніми установами України. На Другій Всеканадській конференції вчителів української мови, присвяченій 40-й річниці української двомовної освіти в Альберті (2-4 травня 2014 р., м. Едмонтон), КУК повідомив громаду, що Методичний Центр Української Мови (МЦУМ) Канадського Інституту Українських Студій був визнаний провідним центром, який підтримує розвиток української мовної освіти. Участь МЦУМ у конференції супроводжувалась вражаючим показом його ресурсних матеріалів, таких як навчальні серії «Нова», «Тут і там», «Будьмо!» та каталогами його видань.

Заснований при Канадському Інституті Українських Студій (КІУС) в 1987 р. Методичний кабінет Української мови (МКУМ, тапер – МЦУМ) та сучасний Центр україномовної освіти (ULEC – Ukrainian Language Education Centre), який називає себе видавничою зброєю (the publishing arm) КІУСу активно працюють над методикою викладання української мови для учнів середніх і старших класів загальноосвітніх закладів Канади. Пріоритетними завданнями є розроблення і створення навчальних матеріалів для української двомовної програми, також співпраця з двомовними батьківськими організаціями, з Конгресом Українців Канади. Під керівництвом О. Білаш, першого координатора двомовної програми в 1977 р. була створена джерельна бібліотека. За 20 років, починаючи з 1990-х рр., МКУМ видав і розповсюдив 52 видання не тільки у Північній Америці, а й в інших діаспорах. На той момент понад 7000 одиниць зберігання містили друковані матеріали про викладання української мови, періодику, аудіовізуальні матеріали, анотовані бібліографії для спеціальних святкувань і тем.

Методичним центром української мови постійно ведеться розробка, оновлення та удосконалення посібників з української мови та культури для учнів та студентів. Серія «Нова» (призначена для елементарної школи) дуже ефективно розроблена з метою навчання дітей української як другої мови. Кожний із шести рівнів серії відповідає роботі учнів у класі (з першого по шостий) та містить у собі книгу для вчителя, книгу для учня та багато додаткових

матеріалів, які вчитель може розподіляти за своїм розумінням для класної роботи. «Нова» є результатом багаторічних наукових досліджень та практичної апробації. Це – цілісна система, створена і удосконалена вчителями-професіоналами.

Центр україномовної освіти (ULEC) продовжує друкувати серію «Тут і там» для читання і з робочими зошитами. Створену в 1977 р. її розробку продовжили студенти близько знайомі з українською мовою: Друзі (Friends); Школа (School); Пригоди (Adventures); Казки (Stories); Ходіть зі мною! (Come with Me!); Наші скарби (Our Treasures). Ця серія призначена для прискорення вивчення української мови учнями, які вже мають елементарний рівень володіння мовою. Згідно з лінгвістичними принципами навчання різним видам мовленнєвої діяльності, тематичний підхід передбачає інтегрування різних дисциплін у мовну програму для розвитку і полегшення комунікативних мовленнєвих компетенцій.

Ресурсами для збагачення мови учнів 1-6 класів також є: Мій найкращий словник (2-ге видання) (Best Word Book Ever, 2nd Edition); Резерва Сарсі (Sarcee Reserve); Срібні нитки (Silver Threads); Досить (Enough).

Програмними ресурсами для 7-9 класів (рівень середньої школи) стала серія «Коляж» (Collage Series). Коляж 1 (Collage 1): Конфлікти (Conflict); Надзвичайні люди, надзвичайні події (Deeds and Doers); Рішення (Decisions); Як було колись (In Days Gone By). Коляж 2 (Collage 2): Взаємини між людьми (Relationships); Людська вдача (Human Nature); Хоробрість (Courage); Цікавитись незнаним (Fascination with the Unknown). Коляж 3 (Collage 3): Два шляхи (Two Paths): І сміх, і плач (Laughter and Tears); Уяви собі... (Just Imagine...); Цікаве (It's Interesting). Ця серія, призначена для учнів середньої школи з належною підготовкою (1500 годин формального навчання українською мовою) за програмою подвійного мовного заглиблення (dual immersion), учнів початкового етапу старшої школи та тих, хто навчається на курсах, збагачує словниковий запас та розвиває мовні компетенції.

Серія «Будьмо!» для програми поглиблення мовних знань у старшій школі (10-12 класи) викладена у вільний доступ для студентів і вчителів на сайті Центру. Кожний рівень містить плановий матеріал для вчителя за кожною темою, книгу і робочий зошит для студента («Будьмо собою!» Рівень 10 ресурсів; «Будьмо разом!» Рівень 20 ресурсів; «Будьмо завжди!» Рівень 30 ресурсів). Ця серія призначена для учнів, які брали участь в українській програмі подвійного

мовного заглиблення (dual immersion) під час навчання в елементарній та середній школі. Вона забезпечує тих, хто навчається, цікавою літературою та залучає їх до таких видів діяльності, де використання мови відбувається на автентичному рівні.

Вільні он-лайн ресурси (oomRoom.ca) – це освітній Інтернет портал, головний офіс якого знаходиться у м. Едмонтон (Альберта), який працює під керівництвом Асоціації консорціуму українознавчого Інтернет порталу (The Ukrainian Knowledge Internet Portal (UKiP) Consortium Association). Це – консорціум організацій, зацікавлених у розвитку он-лайн ресурсів для вивчення української мови та культури, який координує міжпровінційну мережу інституцій, що розвивають і забезпечують двомовні (українсько-англійські) навчальні он-лайн ресурси як для канадських шкіл (починаючи з дитячого садка до рівня 12 класу), так і для всесвітньої аудиторії.

«Журнал українських студій», заснований у 1976 р., безперечно, є одним із провідних у галузі українознавства (на 2015 рік – вже понад 40 випусків та понад 60 дослідницьких звітів). Надаючи багато інформації через Інтернет, він сприяє обміну досвідом та поширенню наукових досліджень через участь у різноманітних конференціях та семінарах. Займаючись історичними дослідженнями, журнал велику увагу приділяє розробці найсучасніших методів викладання української мови. «Бюлетень КІУСУ» надає українській спільноті інформацію про діяльність Інституту, лекції, лекційно-практичні курси та нові видання. Важливу роль відіграє видавництво «КІУС Прес» (CIUS Press).

У теперішній час серед населення Канади можна виділити більш, ніж 100 чітких етнічних груп, періодичні видання яких виходять у світ на 60 мовах. Українські педагогічні часописи Канади регулярно друкують науково-методичні статті про передовий педагогічний досвід та розкривають методику викладання окремих українознавчих дисциплін або тем. На їх сторінках містяться методичні рекомендації щодо вивчення українознавчих дисциплін у державних і «рідних» школах, зразки дидактичних завдань до уроків, тексти українських пісень і художніх творів.

Слушним є висновок А. Онковича, що до недавнього часу звичним було розглядати діаспорні засоби масової інформації (ЗМІ) як джерело лінгвістичних та країнознавчих знань, проте, протягом останніх десятиліть галузеві видання виконують і функції навчальних посібників. Використання матеріалів таких ЗМІ збагачує пам'ять читачів новими поняттями, лексичними одиницями, сприяє

закріпленню здобутих раніше знань, і така навчально-розумова робота, наприклад, на думку А. Онковича, дає багато варіантів для педагогічної творчості [5].

Публікації педагогічних періодичних видань надають, тепер також за допомогою Інтернету, суттєву практичну допомогу організаторам українського шкільництва різних ланок у формуванні та підвищенні кваліфікації вчительського корпусу через інформативно-аналітичні статті і повідомлення про науково-методичні конференції, шкільні конференції, учительські семінари, показові заняття, літні курси для вчителів тощо. Такі заходи знайомлять вчителів «рідних» і державних шкіл з уніфікованими програмами, підручниками та навчальними посібниками, сучасними методиками, новітніми технічними засобами навчання, інноваційними технологіями викладання українознавчих дисциплін. Вони продовжують сприяти обміну передовим педагогічним досвідом між учителями та школами різних провінцій Канади та у спільнотах інших країн.

Важливий діалог, що розпочався в 90-х роках ХХ ст. засобами періодики, особливо з появою доступного Інтернету, між ученими і освітянами України та українського зарубіжжя, сприяє обміну досвідом і підвищенню кваліфікації педагогічних кадрів, розвитку і збагаченню національної освіти в українській діаспорі, а також інтеграції освітян України в світовий освітній простір.

Висновки. Значна увага, яка приділяється канадськими вченими та педагогами українській мові є, на нашу думку, важливим чинником розвитку інших українознавчих дисциплін у сучасній Канаді, чому сприяє активність української діаспори, підтримана федеральним урядом в атмосфері дійсного канадського мультикультуралізму, співпраця канадських та українських освітян, підвищення якісної складової навчальних програм та методик із застосуванням інноваційних технологій, посилення наукової складової завдяки ефективному співробітництву дослідницьких інституцій з освітянами-практиками. Зусилля українських канадців у збереженні своєї національної ідентичності та їх культурний розвиток стають прикладом успіху і для інших етнічних груп Північноамериканського континенту перш за все завдяки освіті та за допомогою сучасних технологій і засобів масової інформації.

Перспективи дослідження проблеми. Жива мова знаходиться у постійному розвитку і взаємодії з іншими мовами та різноманітними культурними та цивілізаційними явищами. Тому в сучасному технологічному світі дуже цікаво і корисно, до того ж швидко, можна

здійснювати взаємообмін інформаційними та навчально-методичними ресурсами між полікультурними країнами з багаторічними традиціями та державами, які прямують до полікультурності, завдяки глобалізаційним процесам, і де білінгвізм чи полілінгвізм щойно розпочали своє становлення.

Список використаної літератури

1. Бигар Г. П. Українська педагогічна преса Канади як фактор розвитку рідномовного шкільництва в діаспорі (друга половина ХХ ст.) : автореф. дис ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Г. П. Бигар ; Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2006. – 24 с.
2. Гавдида Н. Особливості вивчення української мови в англomовному середовищі Канади / Наталія Гавдида // Українознавчий альманах : наук. вид. – 2014. – Вип. 17. – С. 241-243.
3. Микитюк С. О. Теоретико-методичні засади ресурсного підходу до професійної підготовки майбутнього вчителя : автореф. дис ... докт. пед. наук : 13.00.04 / С. О. Микитюк ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – 42 с.
4. Муқан Н. В. Світовий та канадський досвід багато культурності / Н. В. Муқан // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України ; Академія міжнар. співробітництва з креативної педагогіки. – Київ-Вінниця, 2011. – Вип. №67. Ч. 1. – С. 144- 147.
5. Онкович А. Д. Формування професійної компетентності вчителів української діаспори США засобами педагогічної періодики : автореф. дис ... канд. пед. наук : 13.00.04 / А. Д. Онкович ; АПН України. Інститут вищої освіти. – К., 2004. – 20 с.
6. Романюк С. З. Рідномовна освіта в Україні і українській діаспорі: тенденції розвитку на рубежі століть / С. З. Романюк // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України, 2014. Педагогічні науки. Вип. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe. – Загол. з екрану. – Мова укр.
7. Руснак І. С. Українське шкільництво в Канаді / І. С. Руснак, С. З. Романюк. – Снятин : Прут-Принт, 2002. – 352 с.
8. Krystyna Hudyma Ukrainian Language in Canada: From prosperity to extinction? / Working Papers of the Linguistics Circle of the University of Victoria, 2011, 21, 181-189.
9. Robert A. De Lossa Collegiate Ukrainian Language Teaching and Material Development in the United States in the Late 1990s // The Learning and Teaching of Slavic Languages / Ed. by Olga Kagan and Benjamin Rifkin. – Bloomington, IN: Slavica, 2000. – P. 627-654.
10. Nedashkivska A., Bilash O. Ukrainian Language Education Network: a Case of Engaged Scholarship // Building Engaged Scholarship in Canada. Vol. 1. Issue 1. Spring 2015. – P. 107-131.
11. Danylo H. Struck Between Ukish and Oblivion: The Ukrainian Language in Canada Today // In First Wave Emigrants: The First Fifty Years of Ukrainian Settlement in Australia : Proceedings of the Third Conference of the Ukrainian Studies Association of Australia, in association with the Shevchenko Scientific

Society in Australia, Macquarie University, 3–5 July 1998 / Ed. Halyna Koscharsky. – Huntington, N.Y. : Nova Science Publishers, 2000. – P. 67–74

12. The Canadian Multiculturalism ACT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pch.gc.ca/multi/policy/act_e.chtml. – Загол. з екрану. – Мова англ.

Инна Машкова

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ ОБУЧЕНИЯ УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ В СОВРЕМЕННОЙ КАНАДЕ

В статье анализируется современное состояние и развитие методических ресурсов обучения украинскому языку в Канаде в конце XX – в начале XXI вв. в мультикультурной среде этой страны. Определены особенности методического обеспечения изучения украинского языка: повышение качественной составляющей учебных программ и методик благодаря применению инновационных технологий, усилению научной составляющей, эффективному сотрудничеству исследовательских институций с педагогами-практиками. Автор подчеркивает важность и целесообразность использования педагогического опыта украинских канадцев относительно методики преподавания украинского языка как иностранного для англоговорящих учащихся, участие украинских педагогов в совместных проектах и программах этого направления.

Ключевые слова: *методические ресурсы, электронный образовательный ресурс, ресурсный подход, канадский украинский язык, украинская педагогическая периодика, украиноведческое образование, канадский мультикультурализм.*

Inna Mashkova

METHODOLOGICAL RESOURCES FOR UKRAINIAN LANGUAGE STUDY IN TODAY'S CANADA

The article analyzes modern state and development of methodological resources for Ukrainian language study in Canada nowadays. Cultural development of Ukrainian Canadians, their efforts in preserving their national identity became an example of success for other ethnic groups in North America primarily through education and the printed media, where broad and diversified activities of the Ukrainian community in Canada are reflected.

The analysis of psychological and pedagogical, methodological, culture studies and other works of prominent Ukrainian educators in North-American periodicals of Ukrainian Diaspora proves a considerable role and significance of professional periodicals in forming professional competency of teachers.

Efforts and attempts of Ukrainian-Canadian educationalists resulted in high quality Ukrainian-language learning programs (for example English-Ukrainian Bilingual Program – EUBP) and methodology that are due to the cooperation of talented scientific and practical educational staff applying new innovative technologies. Since national self-identification is realized through the native language (mother tongue) its learning and practical using by the Ukrainian community in Canada for more than 100 years was the very challenge but due to the Ukrainian Diaspora activities and federal government support it is in Canada where Ukrainian-language studies are realized in the most effective way. In a special educational environment in many Canadian provinces children have the chance “to thrive” in the public school system while extending their language capabilities and cultural awareness. As a result, the heritage language program promotes self-esteem of

children and their parents, enhances personal and cultural identity, provides for better communication and problem-solving skills, expends cultural, economic and professional opportunities preparing them for living and working in cross-cultural environments.

The author considers schooling to be an important factor of Ukrainian diaspora self-identification and activities in Canada that promotes forming and maintaining national identity of new generations of Ukrainians abroad as an integral part of active Ukrainians worldwide and emphasizes the perspectives of the positive experience of multicultural education in Canada and their implementation into policultural nations' education systems.

Keywords: *methodological resources, digital learning objects, the resource-based approach, Canadian Ukrainian Language, Ukrainian pedagogical periodicals, Ukrainian-language studies, Canadian multiculturalism.*

References

1. Byhar H.P. (2006) Ukrayins'ka pedahohichna presa Kanady yak faktor rozvytku ridnomovnoho shkil'nytstva v diaspori (druha polovyna 20 st.) [Ukrainian pedagogical press of Canada as the factor of development of native language education in Diaspora (second half of the 20th century)]: *Extended abstract of candidate's thesis*. Ivano-Frankivs'k [in Ukrainian].
2. Havdyda Nataliya (2014) Osoblyvosti vyvchennya ukrayins'koyi movy v anhlomovnomu seredovyshchi Kanady [Ukrainian language teaching specific features in English-language environment of Canada] *Ukrayinoznavchyy al'manakh : nauk. vyd. Vypusk 17*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Mykytyuk S.O. (2013) Teoretyko-metodychni zasady resursnoho pidkhodu do profesynoyi pidhotovky maybutn'oho vchytelya [Theoretical and methodological principles of the resource-based approach to future teacher professional training]: *Extended abstract of doctorate's thesis*. Ternopil' [in Ukrainian].
4. Mukan N. V. (2011) Svitovyy ta kanads'kyy dosvid bahatokul'turnosti [Worldwide and Canadian multiculturalism experience] *Novi tekhnolohiyi navchannya. Nauk.-metod. zb. Kyiv-Vinnytsya. Vyp. #67. Chastyna 1* [in Ukrainian].
5. Onkovych A. D. (2004) Formuvannya profesynoyi kompetentnosti vchyteliv ukrayins'koyi diaspory SShA zasobamy pedahohichnoyi periodyky [Formation of teachers' professional competence in the USA Ukrainian Diaspora by means of pedagogical periodicals]: *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
6. Romanyuk S. Z. (2014) Ridnomovna osvita v Ukrayini i ukrayins'kiy diaspori: tendentsiyi rozvytku na rubezhi stolit' [Native Language Education in Ukraine and Ukrainian Diaspora: Tendencies of the Development at the Edge of the Centuries] [Digital resource]: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe? [in Ukrainian].
7. Rusnak I. S., Romanyuk S. Z. (2002) Ukrayins'ke shkil'nytstvo v Kanadi [Ukrainian Schooling in Canada] – Snyatyn: Prut-Prynt [in Ukrainian].
8. Krystyna Hudyma (2011) Ukrainian Language in Canada: From prosperity to extinction? / Working Papers of the Linguistics Circle of the University of Victoria, 2011, 21.
9. Robert A. De Lossa (2000) Collegiate Ukrainian Language Teaching and Material Development in the United States in the Late 1990s. Bloomington, IN.

10. Alla Nedashkivska and Olenka Bilash (2015) Ukrainian Language Education Network: a Case of Engaged Scholarship / Building Engaged Scholarship in Canada. Volume 1 / Issue 1 / Spring 2015.
11. Danylo H. Struk (2000) Between Ukish and Oblivion: The Ukrainian Language in Canada Today. Huntington, N.Y.
12. The Canadian Multiculturalism ACT (1988) [Digital resource]: www.pch.gc.ca/multi/policy/act_e.html.

Одержано 2.09.2016 р.